

Kulturmiljöhänsyn vid röjning

Kulturmiljöhänsyn vid röjning (2/9)

Mellan 250-320 000 hektar skogsmark röjs eller gallras varje år

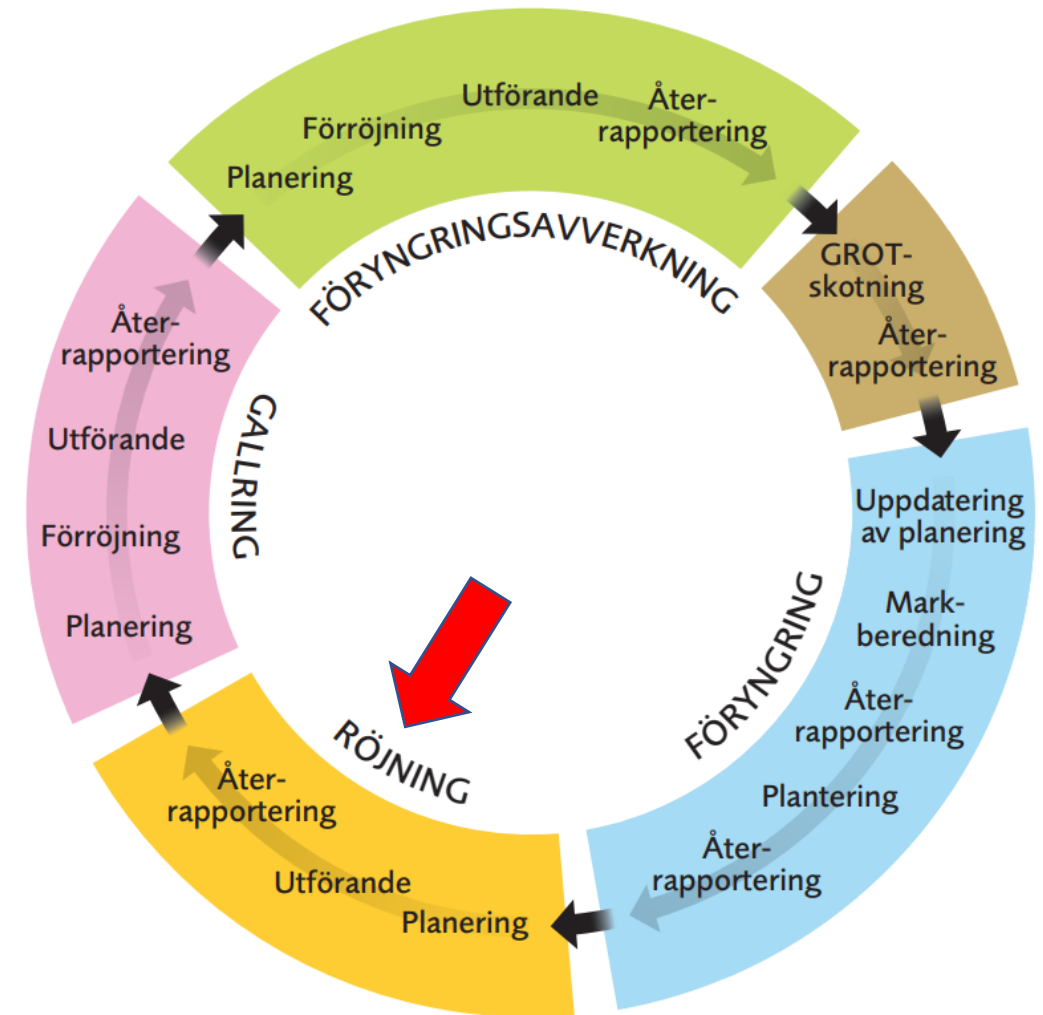
Omkring hälften av arealen röjs genom egenarbete.

Röjning utförs i enlighet med den plan och vision som finns uttryckt i skogsskötselplanen – kanske den viktigaste åtgärden i ungskogsfasen.

Röjningens premisser bygger ofta på att skogsbruksmodellen är trakthyggesbruk.

Källa: Skogsstyrelsens statistikdatabas

Skogslivscykeln till höger är hämtad från Skogforsk 2016, kompletterad av KomUT.

Röjningen lägger grunden för hur fastighetens skogsmark ska utformas

En förutsättning för en god kulturmiljöhänsyn är att den som utför röjningen har kunskap om vilka lämningar som finns i området. Detta gäller för alla åtgärder i skogslivscykeln.

Forn- och kulturlämningar hittar du i söktjänsterna:

- [Fornsök >](#)
- [Skogens pärlor >](#)

Du bör ha en beredskap för att det även kan finnas lämningar som inte är kända eller registrerade sedan tidigare.

Visste du att: De röjda gräsbevuxna gravhögarna på bilden kan innehålla begravningar av inte bara en utan flera personer och från olika förhistoriska tider.

Skogen har kanske inte alltid varit skog

Många av de kultur- och fornlämningar vi stöter på i skogen är spår efter människors aktiviteter i en helt annan typ av landskap – ett öppet jordbrukslandskap.

Det gäller i synnerhet gravar, torplämningar och odlingslämningar såsom fossil åker.

När markanvändningen ändrats och skogen tagit över kan det vara svårt att upptäcka strukturer efter tidigare verksamheter.

Genom röjning kan du hindra att träd växer på eller nära lämningarna. På så vis kan de bevaras för framtida generationer.

Visste du att: Nuvarande skogsmark kan ha sett ut så här under järnålder, för ca 1600 år sedan, då man odlade mellan röjningsrösen och gravarna låg väl synliga i landskapet.

En väl utförd röjning gör att lämningarna syns

Enligt målbilderna för god miljöhänsyn ska synliga lämningar hållas fria från träd och ris. Med synliga menas strukturer som är belägna ovan markytan.

De som är dolda under markytan, t ex stenåldersboplatser och alltså "osynliga" ingår inte.

En viktig anledning till att lämningar ska hållas fria från växtlighet är att trädens rötter förstör både föremål och strukturer som finns i marken.

Alla ska kunna se och uppleva forn- och kulturlämningar.

Visste du att: Stormen Gudrun år 2005 skadade många fornlämningar. Träden som föll skapade många rotvältor. På flera gravfält drogs bl a gravurnor upp i de uppfläckta rotsystemen.

Kulturstubbar kan skydda forn- och kulturlämningar

Kulturstubben är en 1,3 m hög skapad stubbe som fungerar som markör för en forn- eller kulturlämning.

Redan vid röjningen är det lämpligt att planera för vilka träd som kan passa som kulturstubbar inför nästa åtgärd.

Du kan lämna kulturstubbar redan vid röjningen. Dessa riskerar att vara relativt kortlivade (5-10 år), men ger en tydlig signal om att hänsyn ska tas vid nästa åtgärd.

Visste du att: Fornlämningar som markerats med kulturstubbar sällan skadas vid skogsbruksåtgärder. På bilden har ett gravfält ramats in av kulturstubbar.

Lämningar som syns bevaras bättre vid skogsbruksåtgärder

Förtydliga i skogsskötselplanen vilka kulturmiljövärden som finns i din skog och hur du ska ta hänsyn till dessa vid t ex röjning.

Då skapas goda förutsättningar för:

- ett bevarande av forn- och kulturlämningar
- en ökad förståelse för historiska perspektiv i landskapet.

Visste du att: Före skiftesreformerna på 1800-talet fördes tamboskapen längs fägator/stråden/fädrev mellan de gemensamma betesmarkerna och gården eller byn. Bilden visar en friröjd fägata i skogen.

Kulturmiljöhänsyn vid röjning (8/9)

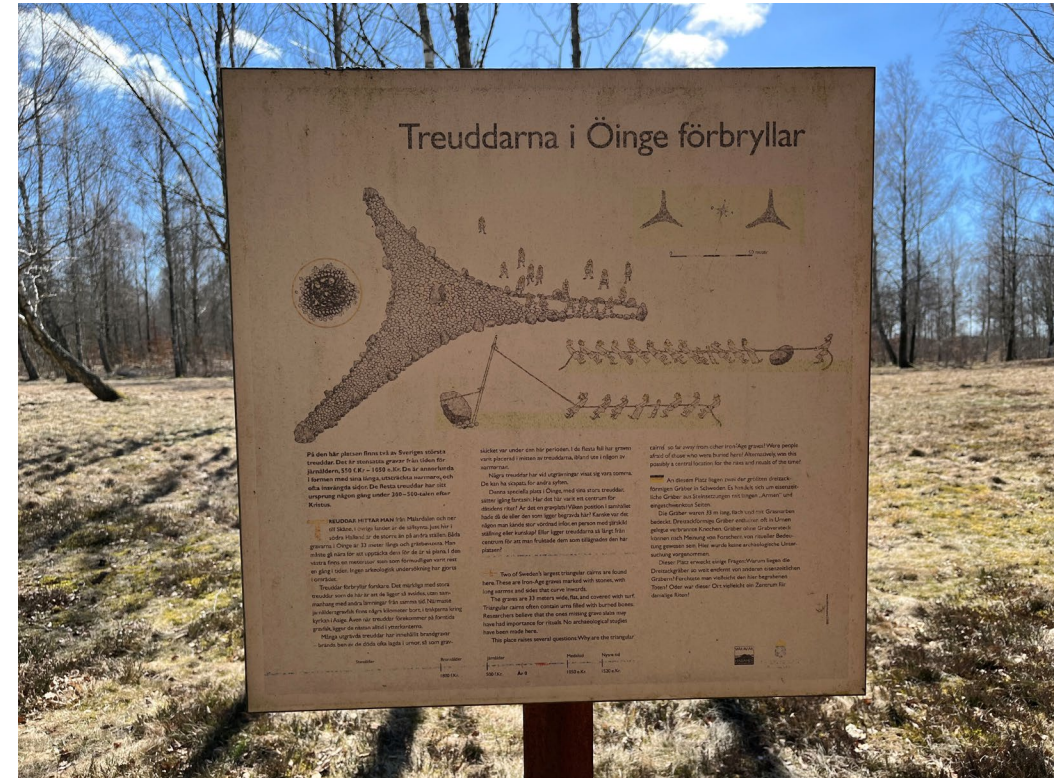

Röjning ger förutsättningar till mervärden

Genom att röja fram, skapa siktlinjer och eventuellt skylta upp kulturarv ökar möjligheten till upplevelser.

Lämningarna kan kopplas till identitet, kunskap om hembygden och även till turism.

Om skogens skötsel sker med upplevelsevärde som en del av skötselplanen och dess utförande, kommer man att nå de flesta av de delar som ingår i sociala värden.

Visste du att: Fornlämningar är populära besöksmål.

Kontakt

Har du frågor eller funderingar kring innehållet?
Hör av dig via e-post till: halland@lansstyrelsen.se

